

«CONFESSIONS» DE SANT AGUSTÍ

(Versió catalana del doctor Llovera, Ed. Lluís Gili,
col. Barcelona)

La publicació en català i en un sol volum de les *Confessions*, de sant Agustí, ha coincidit amb l'ofensiva contra totes les manifestacions de l'espiritualisme menada en nom de totes les aparences amb què es presenta el determinisme: del racionalisme al materialisme històric, dialèctic o científic. La raó d'aquesta ofensiva la donava fa poc Max Breuil amb aquests termes: «Totes les èpoques compten amb llurs àngels caiguts, la tasca dels quals és ajuntar els homes per sublimar llur maldat tot anor-reant-se ells mateixos com a homes.»

Tant des del punt de vista de l'espiritualisme universal com des del punt de vista de l'espiritualisme cristià, aquesta frase és d'una explícita oportunitat. ¿No convenen el major nombre amb Harnack que «Agustí és el primer home modern» i amb Papini que el llibre de les *Confessions* «figura en el breu inventari de la literatura universal amb els mateixos drets que l'*Odissea* o el *Paradís perdut*?».

La modernitat d'Agustí en això que va del 1920 ençà ha estat reconeguda per tots els escriptors solvents d'Europa que no s'han bestialitzat pel «tot obscè» dels més follament desesperats o «el tot terrenal» dels racionalistes integrals. La generació del post-guerra, sobretot d'aquells que la integren, els més afectats per les horrors del 1914-1918, ha donat a França, a Alemanya, a Anglaterra, àdhuc a Itàlia, vigies segurs que han assenyalat la presència de l'esperit etern, descoberta feta enmig dels tràngols d'una prolongada inquietud. En les novel·les més alienes per llur argument extern, en els poemes on la idea de l'eternitat sembla més absent, en les recerques pel món del somni i de la irrealitat dels escriptors més lliurats a l'aventura de l'inconegut topen amb l'agustinià que no dubten que una hora o altra de la seva vida fixarà la seva ruta pel «camí dels estels».

Quin espectacle més humà el de sant Agustí de les *Confessions*! Quina vida més humanament heroica la d'aquest home atret per la més desesperada orquestració de veus que, del fons dels gorgs on es recullen, enganyo-

ses, totes les traïcions a la vida veritable, el sollicitava quan el seu cor acabava d'esprémer les deixes de l'estupefaent que el narcotitzà tants d'anys!

Cada home és un Agustí en allò que va dels 15 als 40 anys. Els millors, llegint les *Confessions*, hi reconeixen llur vida mateixa. Deia Petrarca que li semblava de llegir, en aquest llibre immortal, «la història de la peregrinació, no pas d'un altre, sinó meva».

No creiem que calgui citar tots els parers —tasca d'erudició que tots els agustinians agrairan— que el Mossèn Josep M. Llovera, traductor al català de les *Confessions*, esmenta i recull en la *Nota Proemial* de l'edició del quinzè centenari. No cal citar-los, perquè ja hem dit en començar que els qui segueixen el moviment literari modern han descobert en els autors més oposats, dins les escoles més extravagants i sota els estils més oposats «el camí d'Agustí».

Hi ha moments en la lectura de les *Confessions* que us sembla sentir darrera el mur d'un jardí de la ciutat, un cap al tard de diumenge, la conversa, diàleg o monòleg d'un home d'avui, d'uns homes d'avui, de vint-i-cinc anys, en la melancolia que donen les primeres desercions de la vida de ramat al camp d'esports, a les pistes, al club, al dàncing... Diríeu que sentiú els vostres amics quan comencen a deixar els companys d'infantesa per recollir-se en ells mateixos i «trobar-se». Les confidències d'Agustí sobre l'amor, sobre la castedat, sobre l'abagassatge, us les ha fetes el vostre amic P.; les seves confidències sobre la literatura i la poesia us les ha fetes el vostre company P. P.; les altres confidències sobre el celibat o sobre la vana remor de l'espectacle de circ us les ha fetes el vostre collega P. P. P.

Agustí és més modern que Rousseau; és més actual que la pedestre sociologia moscovita els panegiristes de la qual us semblen veus d'un més enllà irremissiblement perdut.

Donar les *Confessions* de sant Agustí, en català, al costat de les traduccions dels valors més alts de la literatura universal, ha estat una obra meritíssima. Donar aquestes *Confessions* en un català puríssim, que situa el doctor Llovera al costat de dos traductors indiscutibles com són Riba i Cardó, és obra de patriota. Al costat

d'això, una edició que per la documentació, l'exegesi, els índexs, etc., seria, ja sense el text agustiní, una obra important. El doctor Llovera gairebé exhaurix el tema agustiní.

Per als qui davant la tria del llibre en un dia com avui vacillen, les *Confessions* és una solució. No dubtem a dir que dels centenars i centenars de llibres —i llibrots— que avui sollicitaran l'atenció del lector, l'edició catalana Llovera-Gili de les *Confessions* figura al costat dels dos o tres llibres de valor universal que valgui la pena de retenir.

[«La Publicitat», 23-IV-1934]

Signat: Agustí Trilla (Pseudònim de J. V. Foix)